

**رئیس هیئت مدیره موسسه
حسابرسی شهود امین**

حسن حاجیان

ایگاشی ارائه بخشی مسایل عمده حسابرسی در

گزارشهای حسابرسی کلیه واحدهای تجاری الزامی می‌شد

حسابرسی

همراهان و مخاطبین ما در مجله حسابرس جناب حاجیان را به‌عنوان یک چهره فعال در تجزیه و تحلیل مسایل حرفه‌ای حسابرسی و حسابداری می‌شناسند. این شماره نیز از ایشان درخواست داشتیم تا به طرح دیدگاه در خصوص استانداردهای حسابرسی لازم‌الاجرا از ابتدای سال ۱۴۰۱ بپردازند.

حاجیان

ضمن سلام خدمت شما و خوانندگان محترم مجله حسابرس، از این‌که فرصت طرح دیدگاه در مورد موضوع این شماره مجله حسابرس برایم فراهم شد از شما تشکر می‌کنم و امیدوارم بتوانم اطلاعات و توضیحات مفیدی را منتقل کنم.

حسابرسی

ابتدا بفرمایید برای ارزیابی تداوم فعالیت یک شرکت چه فرایندی باید وجود داشته باشد و این فرایند باید شامل چه اقداماتی باشد؟

حاجیان

تداوم فعالیت، فرضی بنیانی برای تهیه صورتهای مالی است و در استاندارد حسابداری شماره ۱، مدیریت ملزم شده با استفاده از تحلیل‌های لازم مبتنی بر اطلاعات در دسترس مربوط به حداقل ۱۲ ماه آینده پس از پایان دوره مالی مورد گزارش و با در نظر گرفتن تمامی واقعیتها، مناسب بودن مبنای تداوم فعالیت برای تهیه صورتهای مالی را احراز کند. از سوی دیگر در استاندارد حسابرسی ۵۷۰ نیز حسابرس مستقل ملزم شده با کسب شواهد حسابرسی، مناسب بودن به‌کارگیری این فرض توسط مدیران اجرایی را ارزیابی کند. در فرایند این ارزیابی، حسابرس با اتکا به شناختی که هنگام اجرای روشهای ارزیابی خطر طبق استاندارد حسابرسی ۳۱۵ حاصل شده درباره رویدادها و شرایطی که ممکن

مالی یک بخش بزرگتر باشد یا شرایط و ماهیت خاص یک بخش تاثیر عمده‌ای بر وضعیت مالی، عملکرد مالی و جریانهای نقدی گروه داشته باشد، می‌توان انتظار داشت خطرهای تحریف بااهمیت مرتبط با آن بخش در سطح صورتهای مالی گروه هم بااهمیت باشد. پس در پاسخ به سوال شما، اگر نسبت به تداوم فعالیت یک یا چند بخش، خصوصا بخشهای عمده، ابهام بااهمیتی وجود داشته باشد، فارغ از این‌که آن بخش یا بخش‌ها پذیرفته‌شده در بورس باشند یا نباشند، ارزیابی از تداوم فعالیت گروه براساس اهمیت آن ابهام در سطح صورتهای مالی گروه انجام و در صورت اقتضا در گزارش حسابرسی گروه درج می‌شود.

سازمان

دلایل اصلی تغییر استانداردهای حسابرسی سری ۷۰۰ چیست؟

چجاست؟

حاجیان

براساس نظریه اعتماد القایی (Inspired Confidence Theory) و نظریه نمایندگی (Agency Theory) حرفه حسابرسی باید همواره برای برآورده نمودن انتظارات عمومی که از عمده‌ترین آن‌ها کاهش عدم‌تقارن اطلاعاتی ذینفعان گزارشات مالی و کاهش فاصله انتظارات است تلاش کند. تاکنون تحقیقات متعددی با هدف ارائه پیشنهاد برای این موضوعات انجام شده

است در صورت وجود یا نبود آن‌ها تردیدی عمده نسبت به تداوم فعالیت ایجاد شود مدیران اجرایی را به چالش می‌کشد و در طول مدت حسابرسی نیز هوشیاری خود نسبت به شواهد مربوط به آن رویدادها و شرایط را حفظ می‌کند. حسابرس در ارزیابی خود از برقراری فرض تداوم فعالیت و تعیین وجود یا نبود ابهامی بااهمیت در این زمینه، لازم است به قابلیت اثربخشی و امکانپذیر بودن اقدامات آتی برنامه‌ریزی شده مدیریت جهت تقویت تداوم فعالیت و همچنین به عوامل تخفیف دهنده تهدیدات تداوم فعالیت توجه کند و اطلاعات مالی و غیرمالی پیش‌بینی شده مدیریت در این ارتباط را مورد تحلیل و راستی آزمایی قرار دهد. اجرای روشهای تحلیلی، مرور رویدادهای بعد از تاریخ خاتمه دوره مالی مورد گزارش، بررسی رعایت قراردادهای تعهدآور، مطالعه صورتجلسات مجامع عمومی، هیئت‌مدیره و کمیته‌های تخصصی هیئت‌مدیره، پرس و جو از مشاور حقوقی در مورد دعاوی و ادعاهای حقوقی و آرای صادره مربوط و تأییدیه از اشخاص وابسته و اشخاص ثالث در مورد جزئیات توافقات برای ارائه یا تداوم حمایت‌های مالی از واحد تجاری، از جمله مهمترین منابع اطلاعاتی در این ارتباط است. بعد از کاوش در این منابع اطلاعاتی انتظار می‌رود که حسابرس آماده نتیجه‌گیری در مورد برقراری فرض تداوم فعالیت و وجود یا نبود ابهام بااهمیت در این زمینه شود.

سازمان

گزارش حسابرسی گروه هنگامی که موضوع ابهام بااهمیت نسبت به تداوم فعالیت یکی از شرکتهای فرعی (پذیرفته‌شده در بورس) وجود دارد چگونه خواهد بود؟

حاجیان

به‌طور کلی در گزارشگری حسابرس نسبت به صورتهای مالی گروه به‌عنوان یک مجموعه واحد، ارزیابی اهمیت موضوعات در سطح صورتهای مالی گروه انجام می‌شود، پس امکان زیادی وجود دارد که موضوعی در سطح یکی از بخش‌های گروه بااهمیت باشد ولی در سطح گروه از اهمیت چندانی برخوردار نباشد و این قاعده در مورد تشخیص ابهام بااهمیت نیز صادق است. بر این اساس، در حسابرسی گروه توجه به ساختار گروه و تعیین مبانی مناسب برای تشخیص بخشهای عمده (واحدهای تجاری فرعی مهم) از درجه اهمیت بالایی برخوردار است، چون هر چه اندازه

حرفه حسابرسی باید همواره برای

برآورده نمودن انتظارات عمومی که

از عمده‌ترین آن‌ها کاهش

عدم تقارن اطلاعاتی ذینفعان

گزارشات مالی و کاهش

فاصله انتظارات است تلاش کند

دینفعان از خدمات حسابرسی مستقل و صد البته بر کیفیت حسابرسی خواهد داشت.

حسابرس

با تجدیدنظر استاندارد حسابرسی ۷۰۰ در انتهای بند اظهارنظر از لحاظ محتوایی عبارت "به نحو منصفانه" جایگزین "به نحو مطلوب" گردیده است. بار معنایی و مفهوم خاص مدنظر استانداردگذار چه بوده است؟

حاجیان

همانطور که در استاندارد حسابرسی ۲۰۰ (اهداف کلی حسابرس مستقل و انجام حسابرسی طبق استانداردهای حسابرسی) ذکر شده، هدف حسابرس مستقل افزایش میزان اطمینان استفادهکنندگان به صورتهای مالی تهیه شده توسط مدیران واحد تجاری است که از طریق اظهارنظر نسبت به این که آیا صورتهای مالی از تمام جنبه‌های بااهمیت، طبق چارچوب گزارشگری مالی مربوط (استانداردهای حسابداری) تهیه شده است یا خیر، محقق می‌شود. استانداردهای حسابداری مبتنی بر چارچوبی است که ارائه منصفانه از ویژگیهای عمومی آن است و برای دستیابی به این ویژگی، افشای اطلاعات فراتر از الزامات افشای استانداردها و حتی در موارد بسیار نادر، انحراف از الزام یک استاندارد در شرایطی که رعایت آن الزام موجب گمراه‌کنندگی شود، مجاز شناخته شده است. اینها همان نکاتی است که در

که خلاصه یکی از آن‌ها در شماره ۶۰ مجله حسابرس منتشر شد. در این تحقیقات با طرح انتظارات مشترک استفادهکنندگان گزارش حسابرسی، بازنگری در استانداردهای مربوط از مرجع تدوین استانداردهای بین‌المللی حسابرسی و اطمینان‌بخشی مورد مطالبه قرار گرفته. جالب است بدانیم از جمله سوالات اصلی در اغلب تحقیقات انجام‌شده این بوده که آیا گزارش استاندارد (مقبول) حسابرس، اطلاعات کافی و مناسبی را در اختیار قرار می‌دهد؟ آیا شکل و محتوای گزارش حسابرس معرف کیفیت حسابرسی انجام‌شده هست و آیا علیرغم تمامی اطلاعات ارزشمندی که گزارش حسابرس برای گروه‌های مختلف استفاده‌کننده فراهم می‌کند شکاف اطلاعاتی (فقدان اطلاعات لازم برای اتخاذ تصمیمات مهم سرمایه‌گذاری مسئولانه) همچنان وجود دارد؟ در پی این تلاشها، هیئت تدوین استانداردهای بین‌المللی حسابرسی و اطمینان‌بخشی تصمیم گرفت برای افزایش آگاهی بخشی گزارش حسابرسی ضمن پایبندی حسابرس به اصل رازداری، استاندارد حسابرسی ۷۰۱ با عنوان اطلاع‌رسانی مسایل عمده حسابرسی را تدوین کند و همچنین برای تسهیل دستیابی استفادهکنندگان به اطلاعات دارای اولویت بالاتر برای آن‌ها، با حفظ استحکام و یکنواختی ساختار گزارش حسابرسی و قابلیت مقایسه در سطح جهانی و توجه به قابلیت انعطاف‌پذیری برای انطباق با شرایط خاص، بازنگری در سایر استانداردهای حسابرسی سری ۷۰۰ را نیز عملی سازد. تاریخ اجرای استانداردهای جدید نیمه دوم دسامبر سال ۲۰۱۶ اعلام شد و در کشور ما با کمی تأخیر، از ابتدای سال ۱۴۰۱ به مرحله اجرا درآمد. توجه بفرمائید در تحقیقاتی که اشاره شد از جمله موضوعات مورد اعتراض اغلب استفادهکنندگان، موخر بودن بخش اظهارنظر حسابرس نسبت به بخشهای مسئولیت هیئت‌مدیره در قبال صورتهای مالی، مسئولیت حسابرس و مبانی اظهارنظر بوده که این موضوع در بازنگری استاندارد حسابرسی ۷۰۰ مورد توجه قرار گرفته است. این تغییرات، خصوصا الزامات استاندارد حسابرسی ۷۰۱ در صورت اجرای مسئولانه و کامل، قطعا با ارتقای آگاهی بخشی گزارش حسابرسی، تاثیرات قابل ملاحظه‌ای بر درک استفادهکنندگان گزارش در مورد وضعیت و عملکرد مالی واحد تجاری و شرایط حاکم بر آن و در نتیجه، جلب رضایت بیشتر

به‌طور کلی در گزارشگری حسابرس

نسبت به صورتهای مالی

گروه به‌عنوان یک مجموعه واحد

ارزیابی اهمیت موضوعات در

سطح صورتهای مالی گروه

انجام می‌شود

است؟ استفاده‌کنندگان از گزارش حسابرسی برای درک خود از شرایط خاص حاکم بر فعالیت واحد تجاری و تداوم فعالیت آن، تاثیر برآوردهای عمده و مفروضات مدیران بر صورتهای مالی واحد تجاری و ارزیابی میزان اشراف حسابرس بر مسایل اصلی واحد تجاری، متقاضی اطلاعات بیشتری از آنچه که احتمالاً حسابرس برای درک آنها از کار حسابرسی می‌تواند در بخش - "سایر بندهای توضیحی" - درج نماید، بوده‌اند. وجود بخش مسایل عمده حسابرسی، ضمن پاسخ به این نیازهای اطلاعاتی استفاده‌کنندگان موجب خاص واحد تجاری شدن (Entity-specific) گزارش و فاصله گرفتن از گزارشات و همگون (Standardize)، خصوصاً در موارد بیان اظهارنظر مقبول، می‌شود. به‌نظر می‌رسد در پرتو ساختار جدید گزارش حسابرسی و تخصیص بخشی جداگانه برای طرح مسایل عمده حسابرسی، البته اگر به‌صورت درست و مسئولانه به‌کار گرفته شود، بتوانیم شاهد تحولات خوبی در کیفیت حسابرسی باشیم.

سازمان

در تفکیک مسایل عمده و سایر بندهای توضیحی چه چالش‌هایی وجود دارد؟

حاجیان

با توجه به توضیحات مبسوط استاندارد حسابرسی ۷۰۱ و آنچه در استاندارد حسابرسی ۷۰۶ ذکر شده چالشی در تفکیک مسایل عمده و سایر بندهای توضیحی نمی‌بینم، هر چند باید نگرانی‌هایی در مورد نحوه بیان مسایل عمده حسابرسی به‌دلیل ضرورت حفظ اصل رازداری داشت که فکر میکنم با کمی تمرین برای نحوه نگارش موثر مسایل عمده مرتفع می‌شود،

سایر بندهای توضیحی شامل مواردی است که به تشخیص حسابرس برای درک از کار حسابرسی، مسئولیتهای حسابرس یا گزارش حسابرس مفید است. از جمله معمول‌ترین آن‌ها:

۱- حسابرسی نشده بودن صورتهای مالی سال قبل؛
۲- انجام حسابرسی صورتهای مالی سال قبل توسط حسابرس دیگر؛

۳- صدور گزارش حسابرسی جدید در پی اصلاح صورتهای مالی بابت رویدادهای پس از تاریخ ترازنامه؛

۴- توصیف موارد عدم رعایت قوانین و مقررات در شرایط پرهیز مدیران اجرایی یا ارکان راهبری از انجام اقدامات اصلاحی

استاندارد حسابرسی ۷۰۰ به‌عنوان ویژگیهای چارچوب ارائه منصفانه ذکر شده است. به‌طور کلی در استانداردهای حسابداری و حسابرسی کلمه "منصفانه" دارای بار معنایی خاص و موسعی شامل صداقت، وفاداری، بیطرفی و پایبندی به اخلاق در گزارشگری مالی است. بنابراین استفاده از عبارت موجز "به نحو منصفانه" در اظهارنظر حسابرس دلالت بر این دارد که: چارچوب گزارشگری به کار گرفته شده توسط مدیریت واحد تجاری برای تهیه صورتهای مالی مناسب است؛ رویه‌های حسابداری انتخاب و به‌کارگرفته شده با چارچوب گزارشگری به کارگرفته شده منطبق است؛ صورتهای مالی، شامل یادداشتهای توضیحی، اطلاعاتی مناسب و کافی درباره موضوعاتی است که بر استفاده، درک و تفسیر آن‌ها تاثیر می‌گذارد؛ اطلاعات ارائه شده در صورتهای مالی به شیوه‌ای معقول طبقه‌بندی و خلاصه شده است به نحوی که نه خیلی مفصل است و نه خیلی فشرده؛ صورتهای مالی، آثار معاملات، رویدادهای اساسی و شرایط را به‌گونه‌ای منعکس می‌کند که وضعیت مالی، عملکرد مالی و جریانهای نقدی با حد قابل قبولی از صحت، دقت و تمامیت ارائه شود. ملاحظه می‌فرمایید که عبارت "به‌نحو منصفانه" در مقایسه با عبارت "به‌نحو مطلوب" که قبلاً استفاده می‌شد از پشتوانه فنی و معنایی کاملتر و روشن‌تری برخوردار است.

سازمان

نظر شما در خصوص فهم مشترک از مسایل عمده و تغییر شکل اطلاع‌رسانی مسایل عمده حسابرسی چیست؟ آیا در این خصوص بهبود رخ داده است؟

حاجیان

همانطور که اشاره شد، تغییرات اخیر در استانداردهای حسابرسی، شامل تدوین یک استاندارد جدید با عنوان مسایل عمده حسابرسی، در راستای ارتقای آگاهی بخشی گزارش حسابرسی به‌منظور کاهش فاصله انتظارات و تقلیل شکاف اطلاعاتی بوده است. از سوی دیگر یکنواختی متن گزارشات حسابرسی به‌دلیل تبعیت از الگوی الزامی طبق استانداردهای حسابرسی، برای استفاده‌کنندگان از گزارش ایجاد کننده این نگرانی بوده که آیا دامنه و عمق حسابرسی انجام‌شده، با توجه به ویژگیها و شرایط واحد تجاری از کفایت منطقی برخوردار بوده و به‌طور کلی آیا کیفیت حسابرسی راضی کننده بوده

لازم و امکان پذیر نبودن کناره‌گیری حسابرس از کار؛

۵- در برخی موارد، اشاره به اظهار نظر، تاکید بر مطلب خاص یا سایر بندهای توضیحی گزارش حسابرسی نسبت به مجموعه کامل صورتهای مالی، هنگام تنظیم گزارش حسابرسی نسبت به یک صورت مالی یا اجزای یک صورت مالی از آن مجموعه؛

۶- اشاره به صدور گزارش حسابرسی دیگر نسبت به صورتهای مالی تهیه شده بر اساس چارچوب گزارشگری متفاوت با چارچوب گزارشگری استفاده شده برای صورتهای مالی مورد گزارش؛

۷- تغییرات در اظهار نظر حسابرس نسبت به صورتهای مالی سال قبل

در مقابل، مسایل عمده حسابرسی موضوعاتی است که در طول حسابرسی، از مرحله پذیرش کار تا مرحله صدور گزارش حسابرسی، دغدغه‌آورترین موضوعات مرتبط با واحد تجاری برای حسابرس بوده و به قولی خواب از چشمان حسابرس می‌گیرد. این موضوعات در برنامه‌ریزی، زمانبندی انجام کار، تعیین ترکیب تیم و در جلسات با مدیران اجرایی و ارکان راهبری واحد تجاری مشغله فکری حسابرس به عنوان یک شخص مستقل بوده و انتظار می‌رود برای استفاده‌کنندگان از صورتهای مالی و گزارش حسابرسی هم تاثیرگذارترین موضوعات باشد. این مباحث که در طراحی و برنامه‌ریزی حسابرسی به عنوان مباحث پیچیده و زمان‌بر تشخیص داده می‌شود لازم است ابتدا با ارکان راهبری واحد تجاری و سپس با مدیران اجرایی مطرح شود و با توجه به توضیحات دریافتی از آن‌ها ارزیابی شود کدامیک مستلزم توجه خاص در طول حسابرسی است. حوزه‌های تشخیص داده شده به عنوان حوزه‌های بالاترین ریسک تحریف با اهمیت، دیدگاه‌های حسابرس در مورد بخش‌هایی از صورتهای مالی که با قضاوتهای عمده مدیریت آمیخته شده، شامل برآوردهای حسابداری دارای درجه بالایی ابهام، و رویدادها و معاملات عمده واقع شده طی دوره مورد رسیدگی خصوصاً با اشخاص وابسته که پیچیده و زمان‌بر برای حسابرسی است از عمده‌ترین مسایلی هستند که هرچه شناخت حسابرس نسبت به واحد تجاری و محیط فعالیت آن کامل‌تر باشد، تشخیص آن‌ها میسرتر خواهد بود.

حسابرس

مسایل عمده در شرکتهای فرعی در برگیرنده چه

موضوعاتی است؟

حاجیان

این‌که مسایل عمده در مورد یک واحد تجاری، خواه این‌که واحد تجاری اصلی باشد، واحد تجاری فرعی باشد، واحد تجاری وابسته باشد یا یک گروه باشد چیست، به شرحی که قبلاً اشاره شد بستگی به موضوع فعالیت، پیچیدگی معاملات و ماهیت رویدادها و شرایطی دارد که آن واحد تجاری طی دوره مورد گزارش با آن‌ها مواجه بوده و این عوامل می‌تواند از یک واحد تجاری به واحد تجاری دیگر کاملاً متفاوت باشد، هر چند که عناوین کلی زمینه‌های تعیین موضوعات مستعد قرار گرفتن در زمره مسایل عمده حسابرسی عمدتاً مواردی است که در سوال قبلی به آن‌ها پرداخته شد.

حسابرس

یکی از مسایلی که منجر به تعدیل اظهار نظر حسابرس می‌شود، قضاوت حسابرس درباره فراگیر بودن آثار یا آثار احتمالی مسئله مورد نظر بر صورتهای مالی است. تفسیر شما از "فراگیر بودن" چیست؟

حاجیان

واژه فراگیر یعنی همه‌گیر و دارای دامنه گستره آثار، یعنی آنچه که در همه جای یک مجموعه یافت می‌شود و ردپای آن در جاهای بسیاری از آن جامعه قابل مشاهده است. پس وقتی صحبت از فراگیر بودن مسئله‌ای می‌شود تاثیرگذاری چند وجهی آن بر عناصر مجموعه است که آن را از مسایل دارای تاثیرگذاری محدود قابل تشخیص می‌کند. در حسابرسی، واژه فراگیر در ارتباط با آثار تحریفها در صورتهای مالی به عنوان یک مجموعه واحد مطرح می‌شود و بر اساس آن، تحریف فراگیر تحریفی است که محدود به عناصر خاصی از صورتهای مالی نباشد و یا در صورت محدود بودن به عناصری خاص، آن عناصر نشان‌دهنده سهم قابل توجهی از صورتهای مالی باشد یا بتواند باشد یا در رابطه با افشا، اطلاعاتی بنیانی برای درک استفاده‌کنندگان از صورتهای مالی باشد. بر اساس این تعریف، توجه به این نکته ضروری است که ویژگی اطلاع‌رسانی صورتهای مالی صرفاً محدود به اطلاعات منعکس در صورتهای مالی نیست بلکه اطلاعات قابل محاسبه و استنتاج بر پایه اطلاعات صورتهای مالی را هم شامل می‌شود. از جمله این اطلاعات، نسبت‌های

عملکرد خود و در چارچوب آیین رفتار حرفه‌ای ملزم به پاسخ تاییدیه حسابرس اصلی در این خصوص باشد. چنانچه به هردلیل حسابرس بخش از اعلام مسایل عمده حسابرسی به حسابرس اصلی خودداری کند، حسابرس اصلی می‌تواند از مدیران اجرایی گروه بخواهد فرصت بررسی‌های مستقیم وی در بخش موردنظر را فراهم نمایند و متذکر شود در صورت ممانعت از این بررسی، در گزارش حسابرسی گروه با موضوع به‌عنوان محدودیت در حسابرسی برخورد خواهد شد.

سپاس

چرا اکثر بندهای عدم‌توافق، نظیر مالیات و ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول، بدون مبلغ است؟

حاجیان

ذکر بندهای عدم‌توافق بدون ذکر آثار مالی به صورت کمی، به‌طور صریح مغایر با استاندارد حسابرسی ۷۰۵ است مگر در شرایطی که این کار عملی نباشد. آنچه مسلم است برای درج تحریف‌های بااهمیت از نظر کمی در گزارش حسابرسی، مقایسه آثار مالی کمی آنها بااهمیت در سطح صورتهای مالی ضروری است. با این وجود، در مواردی که حدود آثار تحریف یا تحریفها برای حسابرس مشخص باشد ولی به‌دلیل نبود شواهد کافی و مناسب، تعیین میزان دقیق آثار برای وی میسر نباشد، همچنان حسابرس می‌تواند با ذکر صریح شواهد موردنظر و عوامل عدم‌دستیابی به آنها، منصفانه‌ترین برآورد خود از آثار کمی تحریف را در گزارش حسابرسی ذکر کند تا استفاده‌کنندگان از گزارش حسابرسی را از سردرگمی نجات دهد. بدیهی است چنانچه محدودیت در دسترسی حسابرس به شواهد کافی و مناسب نسبت به موضوعی به حدی باشد که تعیین حدود آثار کمی تعدیلات احتمالی نیز برای وی میسر نباشد، حسابرس با وضعیت محدودیت در رسیدگی مواجه شده که لازمست موضوع با عبارت "به استثنای آثار احتمالی" در گزارش حسابرس ذکر شود. در مجموع به‌نظر می‌رسد اغلب بندهای عدم‌توافق فاقد اشاره به آثار مالی کمی در گزارش حسابرسی ناشی از برخی مصلحت‌اندیشیها باشد که قاعدتا باید از آنها پرهیز شود.

سپاس

مجدداً بابت طرح دیدگاه‌ها و همراهیتان کمال سپاسگزاری

را داریم.

مالی و پیش‌بینی‌ها است که نقش عمده‌ای در تصمیم‌گیری‌های استفاده‌کنندگان از صورتهای مالی و گزارش حسابرس دارد. بنابراین در ارزیابی فراگیر بودن یا نبودن یک تحریف بااهمیت، هم توجه به آثار آن بر مندرجات صورتهای مالی، شامل یادداشتهای توضیحی و هم توجه به تاثیرات آن بر تحلیل‌های استفاده‌کنندگان، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. چنانچه حسابرس موارد متعدد تحریف‌های بااهمیت را کشف کند که اقلام متعددی از صورتهای مالی را تحت‌تاثیر قرار دهد، لازم است به آثار این تحریفها بر تحلیل‌های استفاده‌کنندگان نیز توجه کند و هنگام جمع‌بندی اظهارنظر خود ویژگی فراگیری را مدنظر قرار دهد. این مطلب برای موارد محدودیت در کشف تحریف‌های بااهمیت احتمالی هم صادق است.

سپاس

طبق پرسش شماره ۱۲۸ مورخ ۱۴۰۲/۳/۸ و پاسخ کمیته فنی با توجه به بند ۵ استاندارد ۷۰۱، اطلاع‌رسانی مسایل عمده حسابرسی در گزارش حسابرس مستقل، هرگاه شرکت اصلی پذیرفته‌شده در بورس باشد لکن واحدهای فرعی آن پذیرفته‌شده در بورس نباشند، راهکار حسابرس شرکت اصلی در خصوص شناسایی مسایل عمده حسابرسی گروه در گزارش نسبت به صورتهای مالی تلفیقی، دریافت مسایل عمده از حسابرس فرعی است. این مهم چقدر عملی است؟ تفسیر از مسایل عمده در این حالت آیا دچار چالش نمی‌شود.

حاجیان

به‌نظرم با توجه به اهداف بخش مسایل عمده حسابرسی، یکاش ارائه بخش مسایل عمده حسابرسی در گزارشهای حسابرسی کلیه واحدهای تجاری، اعم از پذیرفته‌شده یا پذیرفته‌نشده در بورس، الزامی می‌شد تا استفاده‌کنندگان از گزارشهای حسابرسی واحدهای تجاری غیربورسی نیز بهره بیشتری از گزارش حسابرسی می‌بردند. ولی به هر حال در شرایط کنونی، حسابرس اصلی برای اطلاع از مسایل عمده حسابرس بخش باید در تاییدیه‌ای که طبق استاندارد ۶۰۰ (ملاحظات خاص در حسابرسی صورتهای مالی گروه) از حسابرس بخش اخذ می‌کند، مسایل عمده حسابرسی بخش را استعلام نماید و حسابرس بخش برای دفاع از